

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**Студенти всіх галузей знань
Студенти всіх освітніх програм
перший (бакалаврський)
вільний майнор**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**вибіркова
українська**

Завідувач кафедри державного управління,
публічного адміністрування та
регіональної економіки, д.е.н., проф.

Н. Л. Гавкалова

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки

Протокол № 2 від 30.08.2018 р.

Розробник:

Гордієнко Л.Ю., к.е.н., доц. кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Публічне врядування» **буде корисна** майбутнім економістам, фінансистам, менеджерам, економічним кібернетикам, спеціалістам з міжнародних економічних відносин, консалтингу і міжнародного бізнесу, спеціалістам з ІТ-технологій та всім тим, хто збирається працювати за фахом як в підприємницьких організаціях, так і в органах державної влади, місцевого самоврядування тощо.

Дана навчальна дисципліна базується на визначенні умов для позитивної взаємодії влади, бізнесу та суспільства через побудову моделей публічного врядування («Good Governance») та нового публічного менеджменту («New Public Management»), формування засад децентралізованого управління, форми сучасної адміністративної діяльності, практичне застосування інструментів публічно-приватного партнерства, аутсорсингу, e-governance. Особливістю даної дисципліни є висвітлення переліку питань, що стосуються діяльності публічних організацій, впливовості громадського руху на ефективність публічного управління. Предметом дослідження навчальної дисципліни «Публічне врядування» є закономірності й процеси формування та прийняття управлінських рішень в публічній сфері із застосуванням технологій публічного врядування, з урахуванням процесів децентралізації ЄС.

Перевагами вивчення даної дисципліни є набуття знань та професійних компетентностей щодо використання сучасних підходів та інструментів з вироблення та прийняття управлінських рішень у публічній сфері на різних рівнях (загальнодержавному, регіональному, місцевому тощо), що сприятиме позитивній взаємодії влади, бізнесу та суспільства.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів компетентності щодо застосування сучасних управлінських технологій та інструментарію у публічній сфері в організаціях всіх форм власності з урахуванням процесів децентралізації та європейського досвіду.

Курс	3	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	20
	семінарські, практичні	20
	лабораторні	
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Політична економія	Планування розвитку територій
Національна економіка	Соціальний розвиток

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність аналізувати та формувати моделі децентралізованого управління	аналізувати управлінські традиції в Європі та сучасні підходи до модернізації управління
	обґрунтовувати та здійснювати вибір сучасного підходу до модернізації управління
	здійснювати аналіз світових моделей децентралізованого управління
	розробляти критерії для порівняння політико-адміністративних систем
	виявляти тенденції децентралізації в обраних державах
	аналізувати системи адміністративно-політичних зв'язків
	виявляти тенденції децентралізації управління
	виявляти та аналізувати моделі децентралізації управління з урахуванням міжнародного досвіду
Застосовувати технології new public management і public governance	виявляти передумови та засади new public management
	здійснювати аналіз форм сучасної адміністративної діяльності та виявляти фактори адміністративна діяльність конкурентної спрямованості
	використовувати понятійний апарат Public Governance
	аналізувати основні види публічного врядування
	оцінювати управління територіями на основі критеріїв good governance
	використовувати можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України
	аналізувати вітчизняні і світові моделі та досвід застосування технологій public private partnerships
	розробляти моделі застосування технологій public private partnerships в містах України
використовувати можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України	

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Моделі децентралізованого управління: міжнародний досвід

Тема 1. Управлінські традиції в Європі

1.1. Етапи розвитку управлінської думки.

Перший етап управлінського розвитку (релігійно-комерційний: 4-5 тис. років тому). Другий етап управлінського розвитку (пов'язаний з іменем вавилонського правителя Хаммурапі: 3-4 тис. років тому). Третій етап управлінського розвитку (відноситься до часів царювання Навуходоносора II: 2,5 тис. років тому). Четвертий (т.з. перед індустріальний) етап управлінського розвитку – XII-XVII ст. н.е. П'ятий (т.з. індустріальний) етап управлінського розвитку – XVII-XIX ст. н.е. Шостий (т.з. бюрократичний) етап управлінського розвитку – XIX- 70-ті роки XX ст. н.е. Сьомий (т.з. поіндустріальний) етап управлінського розвитку – з 80-х років XX ст. н.е.

1.2. Управлінські ідеї стародавньої Греції і стародавнього Риму.

Періодизація розвитку цивілізації стародавньої Греції (Гомерівський час: XI-IX ст. до н.е.; Архаїчний час: VII-VI ст. до н.е.; Класичний час: V-IV ст. до н.е.). Внесок цивілізації стародавньої Греції в розвиток науки управління. Управлінська думка стародавньої Греції. Етапи розвитку історії стародавнього Риму (царський: 754-510 рр. до н.е.; республіканський: 509-28 рр. н.е.; 27 р. до н.е. – 476 р. н.е.). Розвиток державного управління у стародавньому Римі. Управлінські думки стародавнього Риму.

1.3. Західноєвропейський внесок у науку управління.

Коротка історія і хронологія західноєвропейської цивілізації. Управлінські ідеї середньоріччя. Управлінські ідеї середньоріччя і нового часу.

1.4. Сучасні концепції, підходи і школи менеджменту.

Розвиток основних наукових шкіл менеджменту. Характеристика основних внесків наукових шкіл в теорію і практику менеджменту. Основні етапи розвитку управлінської парадигми XX століття в країнах з ринковою економікою. Порівняння старої й сучасної організації управління. Основні системи уявлень про реалії менеджменту. Хронологія основних концепцій сучасного менеджменту.

1.5. Новітні концепції менеджменту.

Зсув управлінської парадигми. Вихідні положення нової парадигми менеджменту за П. Друкером. Критерії сучасного управління. Типові характеристики європейської системи поглядів на менеджмент. Типові характеристики сучасної системи поглядів на менеджмент у світі. Хронологія основних концепцій сучасного менеджменту.

Тема 2. Сучасні підходи до модернізації управління

2.1. Модернізаційна парадигма. Сутність модернізації.

Форування модернізаційної парадигми. Сутність модернізації. Визначення модернізації. Тракткування терміну «модерний» його співвідношення з терміном «сучасний».

2.2. Етапи розвитку теорії модернізації. Основні концепції теорії модернізації.

Етапи розвитку теорії модернізації. Перший етап розвитку теорії модернізації: 50-60-ті роки XX ст. Другий етап розвитку теорії модернізації: 70-80-ті роки XX ст. Третій етап розвитку теорії модернізації. Найважливіші загальні характеристики модернізації, її

основні гачрами в сучасному світі. Основні концепції теорії модернізації: «політичної модернізації», «соціальної модернізації», «економічної модернізації» тощо.

2.3. Основні категорії теоретико-методологічної бази модернізації системи управління.

Основні категорії теоретико-методологічної бази модернізації системи управління: об'єкти, предмет, суб'єкти, механізми, методи, моделі, технології її проведення. Особливості визначення основних категорій теоретико-методологічної бази модернізації системи управління Сучасне трактування терміну «держава». Визначення поняття «державне управління». Головні ознаки державного управління. Визначення категорії «державне управління». Мета існування державного управління в сучасних умовах.

2.4. Теоретико-методологічні основи модернізації системи надання управлінських публічних послуг.

Поняття модернізації державного управління та державної служби. Сутність державно-управлінських послуг. Сутність адміністративної послуги. Сутність управлінської послуги. Сутність державної та управлінської послуги. Сутність та сфера публічних послуг. Визначення послуг Концепцією розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Загальна структура надання державної послуги відповідно до Методики підготовки інформації про державні послуги. Сутність терміну «цінність». Деякі настанови щодо визначення переліку послуг.

2.5. Фактори, що ініціюють модернізацію системи управління.

Визначення поняття «фактор». Сучасний погляд на організацію. Підходи до класифікації факторів зовнішнього середовища, що впливають на організацію. Підходи до класифікації факторів внутрішнього середовища організації. Приклади класифікації факторів внутрішнього середовища.

2.6. Механізми і моделі модернізації державного управління.

Модернізація України – наш стратегічний вибір. Модернізація системи державного управління. План модернізації державного управління України відповідно із принципами і практиками демократичного урядування. Модернізація державного управління та європейська інтеграція України.

Тема 3. Аналіз світових моделей децентралізованого управління

3.1. Концепції децентралізації.

Визначення поняття «децентралізація». Антипод децентралізації – централізація. Два типи децентралізації. Децентралізація адміністративна (бюрократична). Децентралізація демократична. Форми децентралізації (деконцентрація, делегування повноважень, деволюція, делегування надання послуг). Види децентралізації (політична, адміністративна, фінансова). Фактори успіху децентралізації.

3.2. Європейські моделі децентралізованого управління.

Європейський адміністративний простір. Глобальний адміністративний простір. Рамкові документи щодо децентралізації управління в Європі. Відкритий метод координації як елемент «третього шляху» європейського управління. Типи політичних мереж, якими охоплена децентралізація управління в Європі. Загальні підходи до процесу діалогу. Основні вигоди від консультацій для удосконалення якості політичних рішень та законів. Складові європейського простору. Фактори, що лежать в основі

зближення європейських моделей децентралізованого управління. Місцеве самоврядування як децентралізована форма управління.

3.3. Вестмінстерська модель. Американська модель.

Поняття Вестмінстерської моделі. Характерні риси Вестмінстерської моделі. Реформування Вестмінстерської моделі. «Менеджеріальна революція» у Великобританії. Адміністративна реформа у Великобританії: її етапи. Держави, яким притаманна Вестмінстерська модель. Американська модель реформування державного управління. Ключові принципи А. Гора, що покликані змінити систему державного управління у США. Відмінності моделі А. Гора від попередніх змін у державному управлінні США. особливості американських реформ державного управління.

3.4. Реформа публічного адміністрування в Європі.

Причини реформування публічного адміністрування в Європі. Основні трактати та матеріали конференцій, які передували реформам публічного адміністрування в Європі. Основні етапи інституційної реформи ЄС. Лісабонський трактат. 10 переваг Лісабонського договору для громадян Євросоюзу. Інституційні зміни відповідно до Лісабонського договору. Перелік питань за Лісабонським договором, які голосуються кваліфікованою більшістю.

3.5. Модель нового публічного менеджменту. Моделі приймаючого участь менеджменту. Мережева модель.

Моделі публічного менеджменту. Відмінність нової управлінської парадигми від старої. Варіанти нової моделі державного управління. Специфіка моделей публічного управління з ключових питань. Порівняння традиційної моделі бюрократії та моделі публічного управління. Еволюція публічного управління. Модель нового публічного менеджменту за К. Худом. Модель приймаючого участь (респонсивного) менеджменту, її переваги. Характеристика мереженої моделі.

Тема 4. Критерії для порівняння політико-адміністративних систем

4.1. Політико-адміністративна система: визначення та сутність.

Визначення політико-адміністративної системи. Ознаки політико-адміністративної системи. Структура політико-адміністративної системи. Типологія політико-адміністративних систем. Основні компоненти політико-адміністративних систем.

4.2. Співвідношення політичного і адміністративного (державного) управління.

Визначення поняття «політика». Особливості політичного управління. Особливості державного управління. Державна політика як цілеспрямовуючий фактор діяльності держави. Основні елементи державної політики. Основні напрями загальної державної політики.

4.3. Еволюція підходів до вибору критеріїв для порівняння політико-адміністративних систем.

Умови подолання кризового стану політико-адміністративної системи. Політико-адміністративна система антрепренерського типу. Нові механізми взаємодії держави та громадянського суспільства.

4.4. Основні критерії для порівняння моделей розвитку виборчого права та виборчого процесу.

Визначення виборчої системи. Принципи функціонування виборчої системи. Типи виборчих систем та їх характеристика. Виборча система України.

4.5. Копенгагенські критерії – критерії вступу країн до Євросоюзу.

Критерії, яким мають відповідати країни-кандидати на вступ до ЄС (Копенгагенські критерії). Політичні критерії. Економічні критерії. Інші критерії. Європейський економічний і валютний союз. Виконання державами-кандидатами Копенгагенських критеріїв

Тема 5. Тенденції децентралізації в обраних державах: Італія, Франція, Великобританія

5.1. Італійська модель децентралізації державного управління і місцевого самоврядування.

Адміністративно-територіальний устрій Італії. Італійська модель розбудови держави. Модель інституційної взаємодії в Італії. Модель участі громадян у процесах ухвалення рішень. Модель місцевого самоврядування в Італії.

5.2. Особливості Французької моделі децентралізації.

Адміністративно-територіальний устрій Франції. Система влади у Франції. Адміністративні реформи у Франції. Французька модель державного управління. Французька (континентальна) модель самоврядування.

5.3. Тенденції децентралізації у Великобританії.

Адміністративно-територіальний устрій Великобританії. Система влади у Великобританії. Фактори, що впливають на децентралізацію влади у Великобританії. Реформи місцевого самоврядування у Великобританії.

Тема 6. Децентралізація у США, Канаді

6.1. Особливості децентралізації у США.

Адміністративно-територіальний устрій США. Державний устрій та система влади у США. Особливості правового статусу автономних адміністративних установ у США. Місцеве самоврядування у США.

6.2. Децентралізація влади у Канаді.

Адміністративно-територіальний устрій у Канаді. Державний устрій та система влади у Канаді. Місцеве самоврядування у Канаді. Моделі децентралізації влади у Канаді.

Тема 7. Розробка моделей і практичний досвід східноєвропейських країн

7.1. Моделі і практичний досвід децентралізації у Польщі.

Адміністративно-територіальний устрій у Польщі. Державний устрій та система влади у Польщі. Польський досвід у сфері реформування держави і побудови розвинутого місцевого самоврядування. Адміністративна реформа в Польщі. Місцеве самоврядування у Польщі. Досвід Польщі у реформуванні громад базового рівня.

7.2. Досвід децентралізації у Чехії, Словачії і Угорщині.

Адміністративно-територіальний устрій Чехії. Державний устрій та система влади у Чехії. Концепція реформи публічного управління в ЧР. Особливості самоврядування у Чехії. Адміністративно-територіальний устрій Словачії. Державний устрій та система влади у Словачії. Місцеве самоврядування у Словачії. Адміністративно-територіальний устрій Угорщини. Державний устрій та система влади у Угорщині. Місцеве самоврядування у Угорщині.

7.3. Інституційні рішення регіонального співробітництва східноєвропейських країн.

Європейська правова база місцевого і регіонального розвитку. Декларація про рамкові критерії Ради Європи щодо регіональної демократії. Декларація про дії уряду щодо усунення перешкод на шляху розвитку транскордонного співробітництва, включаючи підписання протоколу №3 до Мадридської рамкової конвенції.

Змістовий модуль 2. New public management і public governance

Тема 8. Передумови та засади new public management

8.1. Основні підходи до розуміння публічного менеджменту та його еволюція.

Визначення публічного менеджменту. Обґрунтування публічного менеджменту за Вудро Вільсоном. Політична та адміністративна функції уряду. Сутність публічного управління.

8.2. Методологічна основа науки «Публічний менеджмент» та її предметна сфера.

Предметна сфера публічного менеджменту. Методологічна основа науки «Публічний менеджмент».

8.3. Співвідношення управління (адміністрування) та менеджменту, а також публічного управління (адміністрування) та публічного менеджменту.

Визначення поняття «управління». Предмет вивчення науки управління. Управління у соціальних системах. Визначення терміну «адміністрування» та «менеджмент» за Оксфордським словником. Ознаки, що відрізняють публічний менеджмент від публічного адміністрування.

8.4. Публічний менеджмент як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна

Публічний менеджмент як напрям наукових досліджень. Визначення поняття «методологія». Загальнонаукові методології сучасної теорії публічної політики та управління. Діяльнісний підхід. Системний підхід у теорії державного управління. Структурно-функціональний підхід. Ситуаційна концепція публічного управління. Конфліктологічний підхід. Специфічні методологічні підходи, що притаманні науці про публічний менеджмент (тоталітарний, демократичний, державно-релігійний). Визначення публічного менеджменту як науки. Публічний менеджмент як сфера діяльності. Публічний менеджмент як навчальна дисципліна.

8.5. Передумови new public management та його засади.

Передумови new public management. Особливості та засади new public management. Загальні принципи організації державного управління в рамках моделі new public management за Д. Осборном і Т. Геблером.

Тема 9. Форми сучасної адміністративної діяльності. Адміністративна діяльність конкурентної спрямованості

9.1. Поняття, зміст та основні напрямки сучасної адміністративної діяльності.

Визначення адміністративної діяльності. Поняття державної влади. Ознаки державної влади. Теорія поділу влади. Аспекти трактування державної адміністративної влади (юридичний, політологічний). Визначення поняття «адміністрація». Ознаки адміністративної влади.

9.2. Поняття форми адміністративної діяльності та її співвідношення з функцією управління. Класифікація форм адміністративної діяльності.

Поняття форми адміністративної діяльності. Зміст управлінської діяльності. Кореляція «функція управління» та «форма управління». Форми вираження змісту управлінської діяльності.

9.3. Правові та не правові форми державного управління.

Реалізація державно-владних повноважень через форми державного управління. Правові прояви реалізації виконавчої влади.

9.4. Управління проектним циклом державних політик і програм як форма сучасної адміністративної діяльності.

Управління проектами як форма сучасної адміністративної діяльності. Управління проектами як актуальна та прогресивна управлінська технологія. Державні політики і програми з точки зору проектного менеджменту. Значення терміна «проект». Новаторське тлумачення терміна «проект». Визначення терміну «проект» у контексті проектного менеджменту. Методологія проектного менеджменту. Головні елементи проекту. Фази проекту. Загальна технологія управління проектом. Застосування проектного підходу. Приклади використання проектного підходу. Портфельний підхід до управління проектами. Можливості та потенціал застосування технологій управління проектами в публічному управлінні. Сфери застосування технологій управління проектами в публічному управлінні. Головні аргументи щодо доцільності застосування концепції управління проектами для розробки та здійснення програм і проектів у сфері публічного управління.

9.5. Регулювання конкуренції як діяльність держави.

Визначення поняття «конкуренція». Підтримка та захист конкуренції як двостороннє правове явище. Конституція України про підтримку та захист конкуренції. Конкуренентне право як основа регулювання конкуренції. Сутність підтримки конкуренції як специфічної діяльності держави. Види відносин між суб'єктами господарювання та органами влади. Принципи, що покладені в основу законодавчих гарантій прав і свобод підприємців. Організаційні гарантії у сфері підтримки конкуренції. Антимонопольні органи держави.

9.6. Держава як інститут, що забезпечує захист та розвиток конкуренції. Органи, які забезпечують захист та розвиток конкуренції в Україні (завдання, компетенція, повноваження та організаційні засади діяльності)

Органи, які забезпечують захист та розвиток конкуренції в Україні. Антимонопольний комітет України (завдання, компетенція, повноваження та організаційні засади діяльності).

Тема 10. Public Governance: понятійний апарат, сутність та види

10.1. Основні підходи до розуміння публічного управління та його еволюція.

Визначення публічного управління. Співвідношення публічного управління та публічного менеджменту. Сутність публічного управління. Еволюція публічного управління. Еволюція моделі управління у державному секторі. Причини появи нової форми управління у публічній сфері. Визначення терміна «публічне управління», яким послуговується Програма розвитку ООН. Сфокусованість публічного управління. Значення, за якими може вживатися термін «публічне управління».

10.2. Предметна сфера публічного управління.

Поняття, за якими окреслюється предметна сфера публічного управління. Предметна область теорії публічного управління. Зміст теорії публічного управління як наукової дисципліни.

10.3. Методологічна основа науки «Публічне управління».

Складові методологічної основи науки «Публічне управління».

10.4. Понятійний апарат Public Governance (Публічного управління).

Джерела, де найбільш повно наданий понятійний апарат публічного управління. Основні категорії Public Governance.

10.5. Сутність публічного управління. Види публічного управління.

Сутність публічного управління. Специфіка публічного управління. Види публічного управління.

10.6. Сучасні концепції публічного управління. Сучасні стандарти Public Governance.

Сучасні концепції публічного управління. Загальні принципи державного управління за концепцією «нового державного (публічного) менеджменту». Концепція «належного врядування». Теорія політичних (соціальних) мереж. Нова інституційна концепція. Концепція демократичного врядування. Концепція сталого розвитку. Сучасні стандарти Public Governance. Визначення поняття «стандарт». Сутність поняття «європейські принципи управління». Європейські стандарти публічного управління. Приклади Європейських стандартів публічного управління. Європейські принципи управління щодо муніципального менеджменту.

Тема 11. Оцінювання управління територіями на основі критеріїв good governance

11.1. Поняття good governance.

Причини появи концепції good governance. Трагування змісту поняття *governance*. Різниця між поняттями Government та Governance. Основні функції та сфери застосування концепції та Governance. Визначення поняття good governance. Мета «якісного управління».

11.2. Принципи good governance.

Принципи концепції *good governance* щодо державного управління: 1. Фокусування на меті організації та наслідках діяльності органу влади та громадян і користувачів послуг; 2. Ефективне виконання ясно визначених функцій і ролей; 3. Стимулювання розвитку цінностей для органу влади та демонстрація цінностей Good Governance через поведінку працівників владних органів; 4. Прийняття поінформованих, прозорих рішень та управління ризиками; 5. Розвиток дієздатності та спроможності органу врядування для ефективної діяльності у вирішенні проблем, що виникають у суспільстві; 6. Широке залучення громадськості до процесу вироблення політики та вироблення реальної підзвітності.

11.3. Характеристики good governance.

Складові Good Governance. Базові аспекти Good Governance (за Жак Бурго). Основні характерні риси «справедливого управління» good governance, які названі у Концептуальному документі «Програма розвитку ООН (UNDP, ПРООН)», прийнятому в січні 1997 р.

11.4. Види критеріїв good governance. Критерії Світового Банку.

12 принципів (критеріїв) належного врядування Світового Банку: 1. Чесне проведення виборів, представництво та участь; 2. Чутливість; 3. Ефективність і результативність; 4. Відкритість і прозорість; 5. Верховенство права; 6. Етична поведінка; 7. Компетентність та спроможність; 8. Інновації та відкритість до змін; 9. Надійний фінансовий менеджмент; 10. Сталий розвиток та орієнтація на довгострокові результати; 11. Права людини, культурна різноманітність та соціальне згуртування; 12. Підзвітність.

11.5. Формування базису та оцінка конкурентоспроможності територій.

Засади розроблення та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності території. Методологічний підхід до дослідження конкурентоспроможності території. Аналіз конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку території. Визначення та відбір цілей і завдань підвищення конкурентоспроможності території.

11.6. Оцінки посадових осіб місцевого самоврядування на основі критеріїв good governance.

Поняття посадової особи місцевого самоврядування. Поняття служби в органах місцевого самоврядування. Основні види посад в органах місцевого самоврядування. Утрехтська Декларація про належне місцеве і регіональне управління. Критерії good governance щодо оцінки посадових осіб місцевого самоврядування.

Тема 12. Regional governance

12.1. Поняття Regional governance.

Поняття «регіон». Концепція регіону. Трагування регіону у контексті гармонізації українського законодавства із стандартами ЄС. Поняття Regional governance.

12.2. Принципи Regional governance.

Принципи, на яких доцільно будувати концепцію Good governance. Принципи, які мають бути положені в основу діяльності органів місцевого самоврядування, враховуючи концепцію Good governance.

12.3. Сутність і завдання Regional governance. Характеристики Regional governance.

Принципи, на підставі яких формують завдання Regional governance: прозорість, нетерпимість до корупції, залучення громадян, передбачуваність, фаховість, підзвітність. Характеристики Regional governance.

12.4. Вітчизняні моделі і практику Regional governance.

Інституційне забезпечення регіональної політики та практика взаємодії органів влади в Україні. Інноваційний підхід до формування природно зумовленої моделі демократичного врядування. Наукові засади формування моделі взаємодії органів місцевого самоврядування з підприємницькими структурами.

12.5. Світові моделі і досвід Regional governance. Європейський досвід Regional governance.

Світові моделі і досвід Regional governance. Європейський досвід Regional governance. Досвід країн Вишеградської групи: політика ефективного регіонального розвитку. Нові інституційні механізми регіонального розвитку в Європі.

Тема 13. Практичне застосування технологій public private partnerships

13.1. Поняття public private partnerships.

Підходи до визначення англomовного терміна Public-private partnership. Сутність поняття «державно-приватне партнерство» (ДПП).

13.2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010р. № 2404-VI.

Визначення та ознаки державно-приватного партнерства. Правові засади державно-приватного партнерства. Основні принципи здійснення державно-приватного партнерства. Сфери застосування державно-приватного партнерства. Форми здійснення та об'єкти державно-приватного партнерства. Прийняття рішення про здійснення державно-приватного партнерства. Визначення приватного партнера для укладення договору (договорів) у рамках державно-приватного партнерства. Державна підтримка, державні гарантії та державний контроль щодо державно-приватного партнерства.

13.3. Технології public private partnerships.

Управлінські технології public private partnerships. Інноваційні технології public private partnerships. Специфіка проектів public private partnerships. Асоціація 5GPPP (5G Public-Private Partnership Association).

13.4. Європейський досвід практичного застосування технологій public private partnerships.

Досвід європейських країн щодо практичного застосування технологій public private partnerships.

13.5. Світовий досвід практичного застосування технологій public private partnerships.

Public Private Partnership Development Program – (P3DP). Найпоширеніши у світі сфери та об'єкти практичного застосування технологій public private partnerships.

13.6. Вітчизняний досвід практичного застосування технологій public private partnerships.

Специфіка вітчизняних проектів public private partnerships. Проблеми практичного застосування технологій public private partnerships в Україні та шляхи їх вирішення.

Тема 14. Можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України

14.1. Зміна менталітету муніципальних службовців.

Особливості менталітету муніципальних службовців. Підвищення кваліфікації – запорука професійної компетентності муніципальних службовців. Роль і місце громадянського суспільства у протидії корупції та механізми співпраці з органами місцевого самоврядування.

14.2. Застосування технологій: «організація конкурсів», «створення муніципальних підприємств (агенцій)», «управління контрактом», «система ваучерів» тощо.

Застосування технологій: «організація конкурсів», «створення муніципальних підприємств (агенцій)», «управління контрактом», «система ваучерів» тощо. Положення про міський конкурс проектів, спрямованих на вирішення пріоритетних проблем територіальної громади. Муніципальна програма врядування та сталого розвитку: Проект, що впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 70 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 40 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних і лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Заліковий білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен заліковий білет складається з 15 тестів та двох завдань різного рівня

складності (стереотипного та евристичного), які передбачають вирішення типових професійних завдань на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового заліку оцінюється в балах (максимальна кількість – 30 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 20 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 40 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на заліку, – 20.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Перевірка есе	Презентація	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Усього
Змістовий модуль 1.	Тема 1	1 тиждень	0,5			2				2,25
	Тема 1	2 тиждень		2			1			3
	Тема 2	1 тиждень	0,5							0,5
	Тема 2	2 тиждень		2			1			3
	Тема 3	3 тиждень	0,5							0,5
	Тема 3	4 тиждень		2			1			3
	Тема 4	3 тиждень	0,5							0,5
	Тема 4	4 тиждень		2				3		5
	Тема 5	5 тиждень	0,5							0,5
	Тема 5	6 тиждень		2			1			3
	Тема 6	5 тиждень	0,5							0,5
	Тема 6	6 тиждень		2			1			3
	Тема 7	7 тиждень	0,5							0,5
	Тема 7	8 тиждень		2					8	10

Змістовий модуль 2.	Тема 8	9 тиждень	0,5						0,5
	Тема 8	10 тиждень		2			1		3
	Тема 9	9 тиждень	0,5						0,5
	Тема 9	10 тиждень		2			1		3
	Тема 10	11 тиждень	0,5						0,5
	Тема 10	12 тиждень		2			1		3
	Тема 11	11 тиждень	0,5						0,5
	Тема 11	12 тиждень		2			1		3
	Тема 12	13 тиждень	0,5						0,5
	Тема 12	14 тиждень		2			1		3
	Тема 13	13 тиждень	0,5						0,5
	Тема 13	14 тиждень		2				3	5
	Тема 14	15 тиждень	0,5						0,5
	Тема 14	16 тиждень		2			1		3
	Тема 8-14	17 тиждень						8	8
	Залік								30
Усього			7	28		2	11	6	16

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Гордієнко Л. Ю. Публічне врядування : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко, С. В. Лукашев. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 388 с.
2. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О. Бориславська, І Заверуха, Е. Захарченко [та ін.] ; Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO". – К. : Софія, 2012. – 128 с.
3. Децентралізація та місцеве самоврядування : навчальний посібник для посадових осіб місцевих та регіональних органів влади та фахівців із розвитку місцевого самоврядування / В. Негода, Дж. Сах, М. Полонський та ін. – К. : ПРООН/МПВСР, 2007. – 206 с.

Додаткова

4. Афанасьєв М. В. Побудова системи управління якістю в діяльності органів виконавчої влади регіону. Монографія / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, Л. Й. Аведян, Л. Ю. Гордієнко, А. Г. Кабанець, А. М. Григоренко, В. В. Ушкальов, К. С. Безгін, В. М. Гатеж, В. Ю. Жукарев, Н. В. Коваль, А. С. Чістяков, К. С. Вацьковські, М. С. Банька; [За заг. ред. канд. екон. наук, доцента Л. Г. Шемаєвої. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 472 с.
5. Беленький П. Ю. Інфраструктурне забезпечення конкурентної економіки регіонів (методологія і механізми) / П. Ю. Беленький, О. Л. Вальдрат, Н. І. Гомельська, У. Я. Грудзевич та ін. / Наук. ред. д. е. н., проф. П. Ю. Беленький. – Львів : НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2002. – 308 с.
6. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учеб. пособ. / И. А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.
7. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент : навч. посіб. / Л. Ю. Гордієнко – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с.
8. Державне управління: Навч. посіб. / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, Л. Ю. Гордієнко; За ред. А. Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.
9. Державне управління і менеджмент: Навч. посібник у таблицях і схемах / Г.С. Одинцова, Г.І. Мостовий, О.Ю. Амосов та ін.; За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г.С. Одинцової. – Х.: ХарPI УАДУ, 2002. – 492.
10. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К. : УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
11. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій: [Моногр.]. – Х.: Вид-во ХарPI УАДУ Магістр, 2003. – 236 с.
12. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №48. – С. 409.
13. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24. – С. 170.
14. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. № 586-ХІУ // Офіц. вісник України. – 1999. – № 18. – С. 190.

15. Институциональные проблемы эффективного государства / Под ред. В. В. Дементьева, Р. М. Нуреева. – Донецк: ДонНТУ, 2011. – 292 с.
18. Конституція України. – К. : Преса України, 1996. – 80 с.
19. Конституція Автономної Республіки Крим // Голос України. – 1999. – 12 січня. – С. 6–11.
20. Лахижа М.І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. – 289 с.
21. Малиновський В.Я. Словник термінів і понять з державного управління. – Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, К., 2005. – 254 с.
22. Новіков Б. В. Основи адміністративного менеджменту: Навч. посіб. / Б. В. Новіков, Г. Ф. Сініок, П. В. Круш. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 560 с.
23. Пронкин С. В. Государственное управление зарубежных стран: Учебное пособие / С. В. Пронин, О. Е. Петрунина. – М.–.: Аспект Пресс, 2011. – 416 с.
24. Теоретичні засади та організаційні механізми реформування державної служби в Україні : монографія / Н. Л. Гавкалова, Л. Й. Аведян, Л. Ю. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 312 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

25. Асамблея європейських регіонів / Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.aer.eu/en/home.html>
26. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия / И. А. Василенко [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Vasil/index.php.
27. Глосарій термінів Європейського Союзу. Доступно з http://europa.dovidka.com.ua/p.html#Enterprise_policy
28. Децентралізація підвищить конкурентоспроможність регіонів / Офіційний веб-сайт Фонду ефективного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://ua.debaty.org/cms/decentralizatia_main.
29. Інформаційні матеріали сайту представництва ООН в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://www.un.kiev.ua/ua/undp/arias/project.php?id=31>
30. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу. http://www.pravo.org.ua/files/administr/Koncrpciya_reform_pabl_admin_2.doc.
31. Корнєєва Т. Відкритість української влади як системний функціональний феномен у сфері управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://www.isu.org.ua>.
32. ЛигаБизнесИнформ // www.liga.net
33. Нормативные акты Украины // www.nau.kiev.ua
34. Портал органа государственной власти [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://www.microsoft.com/rus/government/portal>.
35. Право. Украина // www.legal.cov.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html
43. Ресурсний центр розвитку громадських організацій. <http://issuu.com/gurtrc/docs>
36. Сервер Верховной Рады Украины // portal.Rada.gov.ua
37. Словник з регіональної політики / Офіційний сайт Інституту регіональних та євро інтеграційних досліджень «ЄвроРегіо Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.eru.org.ua/sndex.php?page=883>